

дефіцит платіжного балансу країни. Основна частина залучених коштів витрачається на фінансування поточних видатків бюджету. Для фінансування проектів розвитку залучаються кошти від міжнародних фінансових організацій та іноземних банків. В розвинених країнах основна маса запозичень спрямовується на реалізацію масштабних проектів та розвиток перспективних галузей.

За даними Міжнародного Валютного фонду, максимальний державний борг належить США – 15 трлн. 930 млрд. дол., що в свою чергу становить 108.9% ВВП найбільшої економіки світу. [2] Також вагомі обсяги запозичень мають європейські країни, серед яких Велика Британія, Німеччина, Франція, також Японія.

Фахівці визначають рівні боргу відносно ВВП, які є безпечними для країни та загрожують її дефолтом, для України він складає близько 35% від ВВП. Відповідно до законодавства, за Бюджетним кодексом України, величина основної суми боргу не має перевищувати 60 % фактичного річного ВВП.

Обсяги українських запозичень становлять 142,5 млрд. дол. США, збільшившись за 2013 рік на 7,4 млрд. дол. Відносно ВВП обсяг боргу зріс за рік з 76,6% до 78,3%. Основним чинником такої динаміки було зростання обсягів зовнішніх зобов'язань реального сектору економіки, переважно за торговими кредитами.

Зростання державного боргу зумовлює збільшення витрат на його обслуговування, створюючи значне навантаження на державний бюджет, що обмежує можливості уряду запроваджувати заходи регулювання економіки та підтримки її конкурентоспроможності.

Отримання кредиту дещо полегшує ситуацію, але потребує виконання певних умов кредитора. Кредитування МВФ передбачає, що країна-реципієнт бере зобов'язання виконувати умови фонду щодо макроекономічної стабілізації. Можливість отримання кредиту надає країні важливі вигоди: валютні вливання в економіку та підвищення довіри закордонних інвесторів. Разом з тим, згідно умов кредитування істотно обмежуються можливості впровадження самостійної макроекономічної політики.

Виплати по зовнішньому боргу здійснюються в іноземній валюті. Надходження валюти в країну відбувається від експорту та прямих іноземних інвестицій. Якщо валютні надходження в економіку менші ніж сума, необхідна для погашення кредиту, то виникає необхідність зменшення резервів центрального банку, підвищення податків, здійснення нових запозичень чи реструктуризації боргу.

Зростання державного боргу негативно впливає на позиції країни в світових рейтингах, що ускладнює доступ до зовнішніх фінансових ресурсів та підвищує їх вартість. Це, в свою чергу, збільшує витрати на обслуговування боргу і податкове навантаження на економіку.

Використана література

1. Аналітичні матеріали щодо державного боргу // www.minfin.gov.ua.
2. <http://www.imf.org>.

УДК 65.12 : 658

Оксана Кобуз, ст. гр. БО-41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Королюк Т. М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Oksana Kobuz

ECONOMIC ESSENCE OF PRODUCTION INVENTORY

Розкриття сутності виробничих запасів, незважаючи на попередні дослідження, потребує критичного аналізу підходів щодо трактування поняття «виробничі запаси» у

вітчизняній та зарубіжній науковій літературі, що надасть можливість уточнити та поглибити економічну сутність поняття.

Виробничі запаси використовуються підприємствами всіх форм власності та галузей економіки, для здійснення господарської діяльності. Вони займають особливе місце у складі майна та структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. В більшості галузях витрати матеріальних ресурсів становлять близько 80 % і значно перевищують собівартість продукції.

Так, В. Д. Новодворський зазначає, що «складовою виробничих ресурсів є матеріальні ресурси, які представляють комплекс речових елементів, що призначені для обробки в процесі виробництва за допомогою засобів праці». На думку Ф.Ф. Бутинця, виробничі запаси — активи, які використовуються для подальшого продажу, використання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством. В.В. Івахненко пропонує трактувати поняття «виробничі запаси» як матеріальні ресурси, що знаходяться на складах фірми (сировина, матеріали, покупні напівфабрикати, комплектуючі вироби, паливо і пальне, тара і тарні матеріали, запасні частини для ремонту, інструменти та ін.), призначені для виробничого споживання, але ті, що не поступили у виробництво. Досить ґрунтовним є визначення виробничих запасів надане Н. Білова, А. Бобро: виробничі запаси – це матеріали, паливо, запасні частини, насіння, корми, а також малоцінні і швидкозношувані предмети.

Оборотні виробничі фонди складаються з предметів праці (сировина, матеріали і т.п.), тобто те, на що направлена дія людини в процесі праці та з чого виготовляється продукція, досліджує В. І. Петрова. Основною складовою виробничих запасів є оборотні виробничі фонди. До їх складу входить сировина, матеріали, МШП, незавершене виробництво, готова продукція та товари для перепродажу, так стверджує В.В. Ковальов. Визначення терміну «виробничі запаси», як запаси, які сплачені споживачем, а саме сировина, матеріали, покупні напівфабрикати, що не вступили ще у виробничий процес, запропонував А.А. Оглобін. У той же час, Р.В. Кружкова, В.А. Данічева виробничими запасами вважають саме запаси на складах підприємства і не дають вказівок стосовно термінів використання запасів та джерел їх використання.

Отже, узагальнюючи думки різних науковців можна охарактеризувати економічну сутність виробничих запасів. Вони є частиною матеріальних ресурсів підприємства, які представляють собою сукупність предметів праці і знаходяться на підприємстві у вигляді сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, а саме: палива, тари, тарних матеріалів, будівельних матеріалів, запасних частин та інших матеріалів, що складають матеріальну основу продукції підприємства, надають їй необхідних якостей, приймають участь у виробництві і повністю переносять свою вартість на вартість готової продукції. Дане визначення підкреслює матеріальну та витратну природу виробничих запасів, одночасно з цим відокремлює їх від сукупних матеріальних ресурсів підприємства, визначає джерела відшкодування їх вартості.

Використана література

1. Новодворский В. Д. Бухгалтерский учет производственных ресурсов (Вопросы теории и практики) / Новодворский В. Д. – М. : Финансы и статистика, 1989. – С. 7.
2. Иваниенко В.В. Финансовый анализ: Учеб. пособ. — 2-е изд. —Х.: ИД «ИНЖЕК», 2003. — С. 252.
3. Петрова В. И. Бухгалтерский учет на машиностроительном предприятии / В. И. Петрова. – М. : Машиностроение, 1981. – С. 46.
4. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. — М.: Финансы и статистика, 1999. — С. 518.

5. Оглобин А.А. Планирование и контроль запасов материальных ресурсов предприятий в условиях новой экономической реформы: Дис. канд. эк. наук: 08.00.21. — Свердловск, 1989. — С. 31.

6. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти). — Тернопіль: Економічна думка, 1999. — С. 74.

7. Бухгалтерський управлінський облік: Навч. посіб. для студентів спец. 7050106 «Облік і аудит / Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Чижевська, Н.В. Герасимчук. — Житомир: ЖІТІ, 2000. — С. 313.

8. Н. Білова, А. Бобро та ін. Справжній бух облік: 3-тє вид., перероб. і доп. — Х.: Фактор, 2008. — С.326.

УДК 336.61

Наталія Константюк, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет ім. І.Пулюя, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Nataliia Konstantiuk

IMPROVEMENT OF FINANCIAL RESOURCES MANAGEMENT OF HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENTS

Сучасний фінансовий стан вищих навчальних закладів має в своїй основі декілька факторів, серед яких основну роль відіграють проблеми формування контингенту студентів і проблеми бюджетного дефіциту.

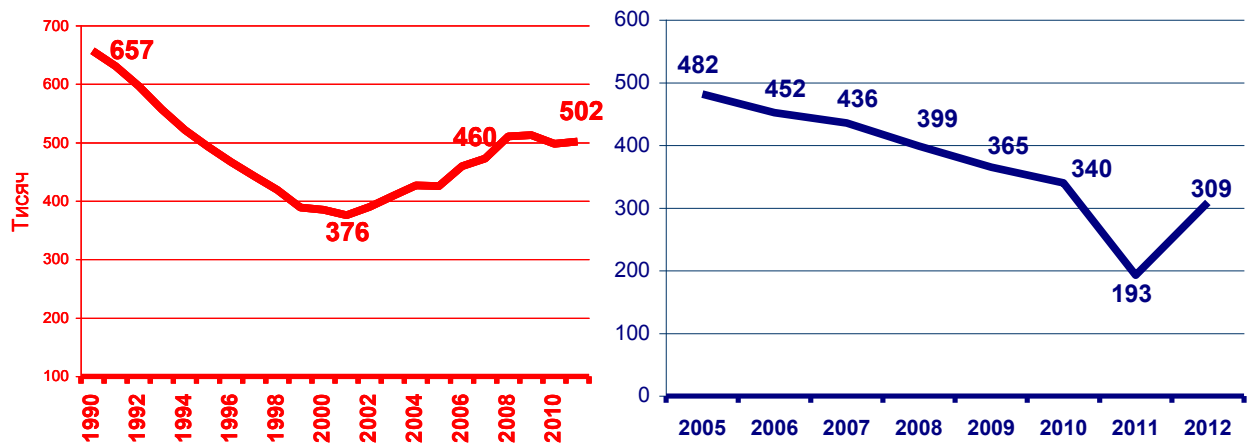

Рис. 1. Чисельність народжених та чисельність випускників середніх шкіл

(Примітка: У 2011 р. тільки 60% випускників 9-х класів перейшли до 10-х класів, 17% вступили до професійно-технічних навчальних закладів і 19% - до вищих навчальних закладів I-II рівнів).

Як видно, вже з 2010 року чисельність випускників вищих навчальних закладів стала значно перевищувати чисельність прийнятих на початковий курс навчання, чого раніше ніколи не спостерігалось в Україні. Це стало наслідком демографічної кризи.